

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1969-1970

10 FEBRUARI 1970

WETSVOORSTEL

tot wijziging van het model van kiezerslijst,

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Artikel 47 van de Grondwet bepaalt de kiesgerechtigde leeftijd voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers op 21 jaar. Artikel 53 van de Grondwet voorziet dezelfde leeftijd om stemgerechtigd te zijn bij de verkiezing van de rechtstreeks verkozen senatoren, Artikel 1 van de provinciale kieswet bepaalt dat de kiezer voor de provinciale raden dezelfde leeftijdsvereiste moeten vervullen. Op 1 juli 1969 werd de kiesgerechtigde leeftijd voor de gemeenteraden op 18 jaar gesteld.

Bij de uitvoering van deze bepalingen werden bovenbedoelde leeftijdsversten slechts bij benadering geëerbiedigd.

De kiezerslijst is inderdaad zodanig opgesteld dat nieuwe gedeelten ervan slechts tweemaal per jaar in voege treden. Dit betekent dat alwie na 1 mei van een bepaald jaar de kiesgerechtigde leeftijd bereikt, zijn stem niet zal kunnen uitbrengen bij verkiezingen die worden uitgeschreven vóór oktober van hetzelfde jaar, en dat alwie na oktober van dat jaar de kiesgerechtigde leeftijd bereikt, niet zal kunnen deelnemen aan de verkiezingen uitgeschreven voor 1 mei van het daaropvolgende jaar.

In de praktijk betekent dat een verhoging van de kiesgerechtigde leeftijd die tot zeven maanden kan bedragen!

Overeenkomstig artikel 7 van de gemeentekieswet hebben de gemeenteverkiezingen van rechtswege plaats op de tweede zondag van oktober. Aangezien op oktober nieuwe gedeelten van de kiezerslijsten in voege treden, zal in dat geval het verschil hoogstens een halve maand bedragen. De verschillen zullen evenwel groter zijn telkens als de gemeenteverkiezingen op andere tijdstippen worden gehouden.

Chambre des Représentants

SESSION 1969-1970

10 FÉVRIER 1970

PROPOSITION DE LOI

modifiant le modèle de liste électorale.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'article 47 de la Constitution fixe à 21 ans l'âge de l'électorat pour la Chambre des Représentants. L'article 53 de la Constitution prévoit le même âge pour participer à l'élection des sénateurs élus directement. L'article premier de la loi électorale provinciale impose la même condition d'âge pour pouvoir élire les conseils provinciaux. Pour les élections communales, l'âge de l'électorat a été fixé à 18 ans le 1er juillet 1969.

Lors de l'application des dispositions précitées, ces âges n'ont été respectés qu'approximativement.

En effet, la liste électorale est établie de telle sorte que ses nouvelles parties n'entrent en vigueur que deux fois par an. Il en résulte que tous ceux qui atteignent l'âge de l'électorat après le 1er mai, ne peuvent exprimer leur vote en cas d'élections organisées avant le 1er octobre de cette même année; ceux qui atteignent l'âge de l'électorat après le 1er octobre ne peuvent, quant à eux, exprimer leur vote si des élections sont organisées avant le 1er mai de l'année suivante.

En pratique cela représente un relèvement - pouvant atteindre sept mois - de l'âge de l'électorat !

Conformément à l'article 7 de la loi électorale communale, les élections communales ont lieu d'office le deuxième dimanche d'octobre. Etant donné que de nouvelles parties des listes électorales entrent en vigueur le 1er octobre, il y aura, en l'occurrence, une différence d'un demi-mois au plus. Mais les différences seront plus sensibles chaque fois que des élections communales auront lieu à des moments

den: bij voortijdige ontbinding van de gemeenteraad, bij vernietiging van een verkiezing door de bestendige deputatie, bij een samenvoeging van gemeenten, enz.

Veel Ilaqranter verachillen kunnen noshtans naar voren treden bij de palements- en provinderaadsverkiezingen. Overeenkomstig artikkel 105 van het Kieswetboek hebben de palementsverkiezingen normaliter plaats op de vierde zondag van mei. De omstandigheden laten hier dikwijls toe deze datum te eerbiedigen. Bij de laatste wetgevende verkiezingen bijvoorbeeld, waren al de personen die de leeftijd van 21 jaar hadden bereikt na 2 oktober 1967 nog niet kiesgerechtigd voor verkiezingen welke plaats hadden op 31 maart 1968. De kiesgerechtigde leeftijd bedroeg toen geen 21 jaar, maar een half jaar meer!

Het onderhavige wetsvoorstel beoogt aan deze anomalie een einde te maken.

De indeling van de kiezerslijst wordt monienteel bepaald door artikel 26 van de kieswet en door het koninklijk besluit van 1 juli 1969, dat genomen werd in uitvoering van voormeld artikel en ter gelegenheid van de vaststelling van de kiesgerechtigde leeftijd op 18 jaar voor de gemeenteraadsverkiezingen.

Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe het model van de kiezerslijsten zodanig te wijzigen dat er in die lijst slechts twee gedeelten meer overblijven. Het eerste gedeelte blijft volkomen gelijk aan de huidige eerste sectie van het eerste deel en omvat dus, in alfabetische orde, al de kiezers die de leeftijd van 21 jaar bereiken op het ogenblik van de inwerkingtreding van de kiezerslijst, d.i. op 1 mei van het jaar volgend op de herziening. Al de andere gedeelten van de kiezerslijst worden samengebracht in het tweede gedeelte. De kiezers worden hierin niet meer alfabetisch gerangschikt maar volgens leeftijd.

Aldus wordt het mogelijk de aanvullingen van de kiezerslijst dagelijks in voege te laten treden in plaats van slechts om het half jaar. Inderdaad, telkens wanneer verkiezingen worden uitgeschreven kan in een handomdraai worden bepaald welk gedeelte van de kiezerslijst op die bepaalde datum van kracht zal zijn: gans het eerste gedeelte en die personen vermeld in het tweede gedeelte tot en met degenen die de kiesgerechtigde leeftijd bereiken op de dag van de verkiezing (21 of 18 jaar naar gelang van het geval).

Een bijkomend voordeel van onderhavig voorstel is de vereenvoudiging van de kiezerslijst. Ten gevolge van het koninklijk besluit van 1 juli bestaat een kiezerslijst momenteel uit acht delen: vier gedeelten, ieder nog eens gesplitst in twee secties. Mede dank zij dit voorstel blijven er slechts twee gedeelten over, wat vergissingen en langdurige opzoekingen kan voorkomen.

Ten slotte moet nog een aspect van dit voorstel worden toegelicht: de wijze waarop de gemeentebesturen dit tweede gedeelte van de kiezerslijst zullen kunnen samenstellen. Dit kan geen enkele moeilijkheid opleveren. Het volstaat de steekkaarten van de kiezers tussen de 18 en de 21 jaar in een andere volgorde te rangschikken. Deze steekkaarten moeten nu ook afzonderlijk worden behandeld. Sommige gemeentebesturen zullen in hun systeem een constante klassering van deze leeftijdsgroep kunnen invoeren, anderen zullen verplicht zijn, om de twee jaar, bij iedere nieuwe herziening een herklassering van hun alfabetische kaarten door te voeren. Dit kortstondige nadeel weegt niet op tegen bovenvernoemde voordelen van het nieuwe systeem.

inhabitueels: lors de la dissolution anticipée du conseil communal, lors de l'annulation d'une élection par la députa-tion permanente, lors d'une fusion de communes, etc.

Des différences beaucoup plus flagrantes peuvent toute-fois se produire en cas d'élections législatives et provinciales. L'article 105 du Code électoral fixe la date normale des éle-tions législatives au quatrième: dimanche de mai. Mais les circonstances ne permettent pas souvent de respecter cette date. Lors des dernières élections législatives et provinciales par exemple, les personnes ayant atteint l'âge de 21 ans après le 2 octobre 1967 n'ont pas pu participer à des élec-tions qui ont eu lieu le 31 mars 1968. A cette occasion, l'âge de l'électorat n'a donc pas été de 21 ans, mais bien de 21 ans et six mois.

La présente proposition de loi a pour but de mettre un terme à cette anomalie.

La subdivision de la liste électorale est actuellement fixée par l'article 26 de la loi électorale et par l'arrêté royal du 1er juillet 1969, pris en exécution de l'article précité et à l'occasion de la fixation à 18 ans de l'âge de l'électorat pour les élections communales.

La présente proposition de loi a pour but de modifier le modèle de la liste électorale de telle sorte qu'elle ne com-prenne plus que deux parties. La première partie demeure absolument identique à la première section actuelle de la première partie et comprend donc, classés par ordre alpha-bétique, tous les électeurs qui atteindront l'âge de 21 ans au moment de l'entrée en vigueur de la liste électorale, c'est-à-dire le 1er mai de l'année qui suit celle de la revi-sion. Toutes les autres parties de la liste électorale seront réunies et constitueront la deuxième partie. Les électeurs n'y sont plus classés alphabétiquement, mais suivant leur âge.

Ce procédé permet de faire entrer journellement en vi-gueur les compléments de la liste électorale, et non tous les six mois. En effet, chaque fois que sont organisées des élections, l'on peut, à très bref délai, déterminer quelle est la partie de la liste électorale qui sera en vigueur à la date prévue: toute la première partie et les personnes figu-rant dans la seconde partie jusques et y compris celles qui atteindront l'âge requis le jour des élections (21 ou 18 ans suivant le cas).

Un avantage supplémentaire de la présente proposition de loi est la simplification de la liste électorale. En vertu de l'arrêté royal du 1er juillet, la liste électorale se subdivise actuellement en huit: quatre parties dont chacune est encore divisée en deux sections. La présente proposition de loi ne laisse subsister que deux parties, ce qui peut éviter des erreurs et de longues recherches.

Enfin, un dernier point de la présente proposition doit encore être examiné: il s'agit de la manière dont les admi-nistrations communales devront établir cette seconde partie de la liste électorale. Ceci ne peut présenter de difficultés. Il suffit de classer dans un autre ordre les fiches des élec-teurs âgés de 18 à 21 ans. Ces fiches doivent pour le mo-ment aussi être traitées séparément. Certaines administra-tions communales pourront introduire dans leur système une classification permanente de ce groupe d'âge, d'autres seront obligées de procéder, tous les deux ans, lors de cha-que revision, à une nouvelle classification de leurs fiches alphabétiques. Ce léger inconvénient est loin de contreba-lancer les avantages que présente le nouveau système de liste électorale et qui viennent d'être exposés.

WETSVOORSTEL

Artikel 1.

In artikel 5 van de op 12 augustus 1928 samengeordende wetten houdende het Kleswetboek, gewijzigd bij artikel 1, § 1 van de wet van 17 maart 1958, worden de woorden « het leeftijdsvereiste moet vervuld zijn bij het van kracht worden van het lijstgedeelte waarin de kiezer is vermeld » vervangen door de woorden ; « het leeftijdsvereiste moet vervuld zijn uiterlijk op de dag van de vergadering van de kiescolleques ».

Art.2.

Artikel 26, eerste lid van dezelfde wetten, gewijzigd bij artikel 1, § 2, a van de wet van 17 maart 1958 wordt vervangen door wat volgt:

« Art. 26. - De kiezerslijsten omvatten twee gedeelten: in het eerste gedeelte worden ingeschreven de personen die de leeftijd van 21 jaar zullen bereiken uiterlijk op 1 mei van het jaar volgend op dat van de herziening; dit gedeelte wordt opgemaakt volgens de alfabetische orde der namen voor gans de gemeente of voor iedere wijk van de gemeente.

In het tweede gedeelte worden ingeschreven de personen die de leeftijd van 18 jaar zullen bereiken uiterlijk op 1 mei van het derde jaar volgend op dat der herziening; dit gedeelte wordt opgemaakt volgens de chronologische orde der geboortedatums en, bij gelijkheid van geboortedatum in alfabetische orde der namen, voor gans de gemeente of voor iedere wijk van de gemeente. De lijsten vermelden na de naam, de voornamen en het beroep van iedere kiezer. »

Art. 3.

Deze wet treedt in werking vanaf de eerstvolgende herziening der kiezerslijsten.

22 januari 1970.

PROPOSITION DE LOI

Article premier.

A l'article 5 des lois contenant le Code électoral coordonnées le 12 août 1928, modifié par l'article premier, § 1er, de la loi du 17 mars 1958, les mots « les conditions d'âge à la date d'entrée en vigueur de la partie de la liste où l'électeur figure » sont remplacés par les mots « les conditions d'âge au plus tard le jour de la réunion des collèges électoraux ».

Art. 2.

L'article 26, premier alinéa des mêmes lois, modifié par l'article premier, § 2, a, de la loi du 17 mars 1958, est remplacé par ce qui suit:

« Art. 26. - Les listes électorales comprennent deux parties: dans la première sont inscrites les personnes qui atteindront l'âge de 21 ans au plus tard le 1er mai de l'année qui suit celle de la revision; cette partie est dressée dans l'ordre alphabétique des noms pour toute la commune ou pour les sections de commune.

Dans la deuxième partie sont inscrites les personnes qui atteindront l'âge de 18 ans au plus tard le 1er mai de la troisième année qui suit celle de la revision; cette partie est établie dans l'ordre chronologique des dates de naissance et, en cas d'identité de date, dans l'ordre alphabétique des noms, pour toute la commune ou pour les sections de commune. Les listes mentionnent à la suite des noms, prénoms et profession de chaque électeur: ».

Art. 3.

La présente loi entre en vigueur à dater de la prochaine revision des listes électorales.

22 janvier 1970.

L. VANSTEENKISTE,
E. DE FACQ,
R. MATTHEYSSSENS,
M. BABYLON,
M. COPPIETERS.